

KIEZEN VOOR DE STAD

Beleidsvoornemens CDA Den Haag 2002 - 2006

SAMENVATTING

De stad, Den Haag, is van de mensen. Het is de stad van iedereen die er leeft, werkt, woont. Het CDA vindt dat de mensen uiteindelijk bepalen wat er met de stad gebeurt en waar de prioriteiten moeten liggen. Vanuit zijn gedachtegoed wil het CDA een nieuwe kracht door de stad laten waaien.

Ook op gemeentelijk niveau denkt en handelt het CDA vanuit zijn uitgangspunten: *gespreide verantwoordelijkheid* (de gemeente hoeft niet alles te regelen: mensen en hun organisaties kunnen nadrukkelijker bij de besluitvorming worden betrokken), *solidariteit* (medeleven en aandacht voor elkaar zijn van waarde en hiermee wordt anonimiteit tegengegaan), *rentmeesterschap* (ook voor toekomstige generaties moet de stad leefbaar zijn) en *gerechtigheid* (veiligheid stimuleren door misdaad, verloedering en verslonzing tegen te gaan).

Het CDA is voor een *veilig en betrouwbaar* Den Haag. Een krachtig bestuur durft de mensen de ruimte, eigen verantwoordelijkheid, te geven, maar durft eveneens krachtdadig op te treden tegen misstanden; zonder een onduidelijk gedoogbeleid. Den Haag dient aandacht te hebben voor grotere organisatiestructuren als Haaglanden en Deltametropool alsmede voor kleinere eenheden en een meer fijnmazige structuur. Gekozen buurtraden hebben in dat kader de voorkeur boven bewonersorganisaties die vaak nog te veel in oude structuren denken. Informatie- en communicatie technologie (ICT), een lokale rekenkamer en convenanten zijn instrumenten die controle en betrokkenheid van burgers en bedrijven kunnen bevorderen. Veiligheidsbeleid is méér dan politie en justitie. Gezin, scholen en buurt hebben een opvoedende rol om deze veiligheid te bereiken. Wijkagenten, cameratoezicht en stadsetiquette bevorderen de veiligheid.

Het CDA is voor een *ondernemings- en ondernemersvriendelijk* klimaat in de stad. De schoorsteen moet ook roken. De gemeente heeft haar eigen verantwoordelijkheden, maar zal waar nodig en mogelijk private bedrijven betrekken bij het beter laten functioneren van de stad. Convenanten hebben de voorkeur boven wet- en regelgeving. Goede economische randvoorwaarden betekenen ook het stimuleren van bedrijfsverzamelgebouwen en andere initiatieven voor starters. Speerpunten zijn dienstverlening, ICT en toerisme.

Juist ook de middenstand verdient de aandacht: wonen boven winkels, terugdringen van bureaucratie en speelvoorzieningen in winkelgebieden zijn enkele van de maatregelen die gemeente en ondernemers samen kunnen oppakken.

Goede bereikbaarheid is essentieel. Fijnmaziger, toegankelijker en duurzamer. Natuurlijk moet er ruimte zijn voor de auto. Echter, fiets en openbaar vervoer zijn een noodzakelijke aanvulling hierop. De maximum snelheid in woonwijken dient te

worden teruggebracht. In het algemeen is een 'fijnmaziger' maximum snelheidsbeleid gewenst.

ICT is niet het exclusieve domein van technici, maar is een hulpmiddel voor iedereen. Het is nuttig bij het opleiden van mensen, het vergroten van de toegankelijkheid van allochtonen en verbetering van de gemeentelijke diensten. Samenwerking met bedrijven biedt extra mogelijkheden.

Het CDA is voor een *leefbare publieke ruimte*. Ook de gemeente mag hier extra middelen voor inzetten. Het ophalen en verwerken van huisvuil dient op een moderne manier (afvalscheiding aan het einde van de keten) te gebeuren. Hierbij kunnen private partijen worden ingeschakeld zonder dat de gemeente de 'regie' verliest. Eventueel meer frequent huisvuil ophalen. Het streng en consequent tegengaan van verslonzing, verloedering en zwerfvuil vormen een positieve impuls.

De buurt is van de mensen. Waar mogelijk kunnen mensen, in een buurt, eigen verantwoordelijkheid dragen voor het reilen en zeilen in hun directe omgeving. Iedere buurt heeft recht op een goede bereikbaarheid van essentiële voorzieningen (winkels, school, speelvoorzieningen, park). De 'groene' ruimte (parken, duinen, landgoederen) moet worden gekoesterd.

Plezier, uitstraling en levendigheid zijn gebaat bij een goed en gemoedelijk uitgaansleven, waarbij voor iedereen specifiek vertier is. Horecaondernemers hebben een eigen verantwoordelijkheid die niet altijd te vatten is in strakke wet- en regelgeving. Horecaondernemers kunnen meebetalen aan grote evenementen. Popmuziek, beeldtentoonstellingen en Scheveningen zijn sterke troeven in het uitgaansleven en blijven de aandacht vragen. De inwoners van Den Haag mogen trots zijn op hun stad. Openstelling van paleizen en paleistuinen, '*changing the guards*' en andere evenementen van ceremonie en traditie maken Den Haag uniek. Den Haag promoten als de 'juridische hoofdstad van de wereld'.

Het CDA is ervoor *meer verantwoordelijkheid neer te leggen bij de mensen en hun organisaties*. Het gezin is de meest verspreide samenlevingsvorm en het opvoeden binnen dit gezin is een belangrijke schakel in de veiligheidsketen. Kinderopvang, naschoolse opvang en speelgelegenheden moeten worden uitgebreid. De gemeente dient ruimte te bieden voor opvoedcursussen voor ouders.

Eveneens ouderen verdienen de aandacht. Zij dienen meer mogelijkheid te hebben bij het kiezen van hun woning. Ten aanzien van allochtonen is een eerlijk, open en consequent beleid het beste. De inburgering en integratie kan sterker worden gestimuleerd: duidelijk met betrekking tot vergunningen, strenger bij de deelname aan de cursussen (Nederlands) en het inzetten van de eigen media en allochtonen die al langer hier wonen.

De gemeente en religieuze instellingen kunnen vaker en meer samenwerken in het sociaal-maatschappelijk leven. In de zorg moet de overheid meer verantwoordelijkheid neer durven te leggen bij de mensen en hun instellingen. Zorg moet toegankelijk en bereikbaar zijn, fysiek en financieel.

Onderwijs biedt kennis en sociale verankering. In het onderwijs dient de 'eindgebruiker' (leerling/ouders) centraal te staan. Scholen kunnen bestuurlijk samenwerken, maar dienen institutioneel een beperkte omvang te hebben. Ook hier gelden toegankelijkheid en menselijke maat. De gemeente dient consequente acties te ondernemen tegen spijbelen. Ook jegens de ouders. De driehoek: school-sport-welzijn verdient versterking. 'Zwarte' scholen zijn niet per definitie een probleem; de kwaliteit is van belang. Zonodig krijgen probleemscholen extra ondersteuning. Het vak geschiedenis dient op de basisscholen uitgebreid te worden met het vak 'historie van de stad Den Haag'. Dit bevordert de betrokkenheid, juist ook van niet autochtone inwoners.

Sport bevordert de gezondheid, sociale omgang en integratie. De gemeente zal sportvoorzieningen blijven stimuleren. Tevens kunnen mensen zelf meer organiseren. Accommodaties dienen zoveel mogelijk multifunctioneel te worden gebruikt. De gemeente dient het initiatief van een nieuw stadion ten behoeve van ADO te ondersteunen.

Het CDA is voor een *financieel solide* beleid in de stad. Om ook in de toekomst financieel gezond te blijven dienen meevallers in eerste instantie toegevoegd te worden aan de reserves. De begroting dient sluitend te zijn. Zo mogelijk kan de Onroerende Zaak Belasting (OZB) omlaag. Lokale lasten als rioolheffing, milieubelasting en leges dienen kostendekkend te zijn. Diverse projecten lenen zich prima voor samenwerking met private bedrijven en instellingen. Vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid kunnen publiek-private samenwerkingen worden opgestart.

De stad, Den Haag, is van de mensen. Het is de stad van iedereen die er leeft, werkt, woont. Het CDA vindt dat de mensen uiteindelijk bepalen wat er met de stad gebeurt en waar de prioriteiten moeten liggen. De mensen kiezen voor de stad.

VERKIEZINGSPROGRAMMA

Inleiding

Den Haag is een groene internationale stad aan de zee, waar het voor velen goed wonen en werken is. Den Haag heeft bedrijven, kantoren en ministeries. Een goede infrastructuur (in wording). Den Haag heeft een ruim aanbod aan kunst, cultuur, uitgaansgelegenheden. Den Haag kent goede ruime huizen, herkenbare wijken, scholen, sportclubs en andere voorzieningen. Den Haag is in veel opzichten onderscheidend, een stad met een geheel eigen karakter en vele gezichten. Iedere wijk heeft een eigen stijl, een eigen vorm en een eigen rol in de stad. Kortom: Den Haag is een goede stad om te leven en te werken. Maar het is ook een stad met grote problemen. Ingeklemd door de buurgemeenten en dus te weinig ruimte en slecht bereikbaar. Een gedeelde stad met achterstanden op tal van terreinen in teveel wijken.

Het CDA wil samen met de stad een antwoord vinden op de vraag hoe we het goede kunnen behouden en versterken en de moeilijke punten in onze stad kunnen oplossen. Uitgangspunt daarbij is dat Den Haag van iedereen is die er werkt en leeft. U als inwoner van deze stad wordt geacht mee te denken en

verantwoordelijkheid te dragen voor wat in deze stad gebeurt. In onze visie, waarvoor wij uw steun vragen en die wij in het debat over belangrijke politieke zaken willen inbrengen, gaat het om mensen. Wij respecteren hun vrijheid, maar roepen hen ook op tot verantwoordelijkheid en solidariteit met diegenen die het ondanks de economisch voorspoedige tijden moeilijk hebben. Wij leggen het accent bij de gemeenschap zonder de zorg daarvoor uitsluitend bij de overheid te leggen.

Het CDA Den Haag wil volledig in lijn met zijn gedachtegoed en uitgangspunten een nieuwe wind door de stad laten waaien. Nieuwe, frisse ideeën, een daadkrachtiger uitvoering, tegen de verslonzing en meer neer durven te leggen bij de burgers zelf. Het CDA kent in zijn beginselprogramma vier uitgangspunten die onverkort van toepassing zijn op de wijze waarop wij tegen de stad aankijken:

Gespreide verantwoordelijkheid

Juist ook op gemeentelijk niveau hebben mensen, overheden, private sector en maatschappelijke organisaties hun eigen rol. Zij moeten nadrukkelijker niet alleen bij gemeentelijke besluitvormingsprocessen, maar ook zoveel mogelijk bij de uitvoering van beleid worden betrokken. Daarbij moet voorbij de traditionele structuren worden gekeken. Het in een vroeg stadium betrekken van mensen, ondernemingen en organisaties bij de plannen van de gemeente, vergroot het draagvlak bij de uitvoering ervan. De overheid moet mensen stimuleren zelf verantwoordelijkheid te dragen. De gemeente blijft op de achtergrond betrokken als faciliteerder (kaderstellend), toezichthouder en kwaliteitsbewaker.

Solidariteit

Niet iedereen heeft dezelfde capaciteiten, mogelijkheden en omstandigheden. We leven niet als individuen, maar samen. Medeleven en naastenliefde hebben, ondanks alle woorden over individualisering, in een gemeenschap als de onze grote waarde. Iedereen heeft de verantwoordelijkheid voor solidariteit in onze stedelijke samenleving. Door solidariteit te stimuleren wordt anonimiteit tegengegaan, waarbij de zorg voor de zwakkere steeds een belangrijk punt van aandacht is.

Rentmeesterschap

Wij vinden dat we de zorg hebben datgene wat ons is gegeven goed te onderhouden. Het hedendaagse begrip dat daarbij een grote rol speelt is duurzaamheid. Wij moeten er voor zorgen dat de stad ook voor toekomstige generaties en prettige plek is om te leven. Duurzaamheid bevordert de leefbaarheid. Rentmeesterschap betekent eveneens dat we zorgvuldig en goed moeten omgaan met onze talenten en met die van de stad.

Gerechtigheid

Een grote stad heeft z'n specifieke problemen en knelpunten. Misdaad, verloedering en verslonzing zijn bekende verschijnselen. Ze tasten de veiligheid en het welzijn van mensen soms onverantwoord aan. Iedere burger heeft echter recht op een veilige leefomgeving. De overheid moet normen stellen en de rechtsorde handhaven. Overtreding van regels mag niet worden toegestaan. Burgers moeten echter ook de ruimte krijgen.

Voortkomend uit onze uitgangspunten staan in dit verkiezingsprogramma vijf thema's centraal:

- *Veilig, schoon en betrouwbaar*
- *Den Haag verdient het*
- *Het CDA is voor een leefbaar Den Haag*
- *Verantwoordelijkheid is menselijk*
- *De stad in de informatiesamenleving*

Aan de hand van deze thema's zetten we de lijnen uit die het CDA de komende jaren wil inzetten. Deels voortbordurend op al het goede dat in het verleden reeds bereikt is. Deels voortkomend uit nieuwe inspiratie die de partij, haar leden en alle overige betrokkenen zo waardevol maakt. Het CDA heeft in Den Haag een lange verantwoordelijkheid van bestuursverantwoordelijkheid en wil dat graag behouden. U, de kiezer bent daartoe de sleutel. We hopen met dit programma u voldoende aangrijpingspunten te geven om ons ook in de komende jaren te steunen.

1. Veilig , schoon en betrouwbaar

1.1

Een helder openbaar bestuur en goede dienstverlening aan de burger

De overheid moet, ook in onze steeds complexer wordende maatschappij, haar taken en verantwoordelijkheden goed uitvoeren. Vragen die werden opgeworpen na de gebeurtenissen in Volendam en Enschedé of de uitvoering van beleid adequaat was en of het toezicht wel voldoende was, zouden niet hoeven te worden gesteld.. Nog te vaak worden overtredingen gedoogd. De overheid dient betrouwbaar, consequent en realistisch te zijn. Gedogen is de vijand van tolerantie en beperkt de vrijheid van anderen. Mensen willen duidelijkheid.

De gemeentelijke overheid dient burgers breed te consulteren en verantwoordelijkheden te geven. Juist op gemeentelijk niveau dient een betere balans te worden gevonden tussen regels-handhaving-eigen verantwoordelijkheid. Een krachtig bestuur weet bovendien ook op de juiste momenten gebruik te maken van andere, private, delen van de samenleving.

1.1.1.

Bestaande regels moeten strak worden gehandhaafd. Overtreding van regels is niet toegestaan.

1.1.2

Den Haag kan niet zonder zijn burens, de burens kunnen niet zonder Den Haag. Regionale knelpunten en problemen worden integraal aangepakt. Verbetering van de samenwerking met buurgemeenten, maar ook Delft, Rotterdam, het Westland en Leiden is gewenst. Het CDA is en blijft een voorstander van een minder vrijblijvende intergemeentelijke samenwerking in Haaglanden. De regiefunctie van Haaglanden moet worden versterkt. Den Haag moet daarin een sturende rol spelen. Na het aflopen van de huidige Kaderwet zal er ook in de nieuwe regeling sprake moeten zijn van een stevig takenpakket van het stadsgewest. De Haagse afvaardiging in het algemeen bestuur van Haaglanden moet in overeenstemming worden gebracht met de omvang van de Haagse bevolking.

1.1.3

De Randstad maakt de komende decennia een ontwikkeling door naar een

internationaal stedelijk netwerk van grote en middelgrote steden in een groene, waterrijke delta: de Deltametropool. Den Haag is een van de hoofdkernen in de Deltametropool en onderscheidt zich daarbinnen als knooppunt van besluitvorming. Binnen de Deltametropool werken overheid en organisaties samen. De gemeente blijft de Rijksoverheid wijzen op de noodzaak van een geïntegreerde ontwikkeling van de Randstad (straks: Deltametropool).

1.1.4

De gemeenteraad zal uitvoering geven aan de nieuwe Gemeentewet, waarbij het gedeconcentreerde model leidt tot Haagse oplossingen op maat. Het aantal raadscommissies wordt teruggebracht: integrale beleidsvelden die meerdere portefeuillehouders betreffen worden het werkterrein van de raadscommissies. Het CDA is voor het instellen van een lokale rekenkamer, waarbij bezien moet worden welke effecten dit heeft op de werkwijze van de rekeningencommissie en de gemeentelijke accountantsdienst.

1.1.5

Bestaande gemeentelijke diensten en (klacht)meldpunten dienen verbeterd te worden en deze dienen breder bekend gemaakt te worden bij de mensen.

1.1.6

De rol van de stadsdeelraadscommissies in de gemeenteraad wordt versterkt. Voor ieder stadsdeel wordt een stadsdeelwethouder aangewezen die tevens voorzitter is van de stadsdeelcommissie. Voor het stadsdeel Scheveningen blijft een coördinerend wethouder gehandhaafd.

1.1.7

Alle stadsdelen krijgen een adviesorgaan (zoals bijvoorbeeld de commissie Loosduinen) met bevoegdheden conform dit adviescollege.

1.1.8

In de komende raadsperiode zal worden onderzocht of de instelling van rechtstreeks gekozen wijk- of buurtraden mogelijk is. Zo mogelijk kan aansluiting worden gezocht bij bestaande initiatieven. Deze raden krijgen onder andere een taak bij de vormgeving van de directe leefomgeving. Hiervoor worden extra middelen beschikbaar gesteld in het stadsdeelplan. Deze wijk- of buurtraden doen een bindende voordracht voor de leden van het stadsdeelorgaan.

1.1.9

Het CDA wil dat de bewonersorganisaties volledig democratisch georganiseerd zijn. In die zin zullen zij duidelijk moeten aantonen in hoeverre hun inbreng representatief is voor de wijk of buurt namens wie ze optreden. De hoogte van de financiële bijdrage van de gemeente kan hiervan afhankelijk worden gesteld. De hoogte van de bijdrage wordt voortaan eens in de vier jaar vastgesteld, bij voorkeur halverwege de raadsperiode. Bovendien wordt de gemeentelijke bijdrage mede bepaald aan de hand van andere beschikbare geldstromen.

1.1.10

ICT-middelen moeten verder worden ingezet om een belangrijke activerende rol te spelen in democratische processen en moeten volop worden benut. Onder andere

door het opzetten van interactieve besluitvorming via Residentie.net. Genoemde activiteiten mogen er niet toe leiden dat groepen worden buitengesloten.

1.1.11

Het CDA wil komen tot nieuwe vormen van betrokkenheid. Nieuwe coalities tussen burgers, bedrijven en overheid. Dat kan de kwaliteit van de samenleving in stand te houden en verbeteren. De vorm van convenanten kan verder worden uitgebouwd.

1.2

Waarden en normen: duidelijkheid en veiligheid staan bovenaan bij de burger

Mensen verwachten dat de overheid hun veiligheid garandeert. Ze moeten er op vertrouwen dat deze essentiële overheidstaak goed wordt uitgevoerd. Ten onrechte denken we daarbij vaak alleen aan meer politie of meer cellen. Dat zijn echter onderdelen van een veel langere veiligheidsketen. Het CDA gaat uit van een integraal veiligheidsbeleid waarbij alle onderdelen een rol spelen. Veiligheid begint met het bijbrengen van waarden en normen bij kinderen: wat mag wel en wat niet? Welk waarden- en normenpatroon kennen we hier in Nederland en Europa? Gezin en school, als de eerste gemeenschappen die een kind leert kennen, spelen een grote rol in de vorming van een mens. De waarden en normen die daar worden aangeleerd, en die grotendeels onze veiligheid moeten garanderen, komen op veel plaatsen weer terug, in allerlei verbanden, in de sociale gemeenschap en op straat. Een goede sociale cohesie draagt tevens bij aan veiligheid. Als sluitstuk is er de repressieve taak van de overheid die consequent en goed doordacht moet worden toegepast.

1.2.1

Het CDA wil een gezinsvriendelijk beleid voeren. Dat geldt zowel in de sfeer van de volkshuisvesting, de sociale politiek, het onderwijs, het welzijnsbeleid en de sport.

1.2.2

Op school, op sportverenigingen, bij welzijnsinstellingen, jeugdverenigingen en andere voor kinderen belangrijke sociale omgevingen moet voortdurend aandacht worden gegeven aan waarden en normen en het belang van correct gedrag. Scholen, docenten en sportverenigingen vervullen hierbij een belangrijke rol, maar de ouders zijn en blijven de enige eindverantwoordelijken en moeten zonodig daarbij worden ondersteund.

1.2.3

De veiligheid op straat is primair een taak van de overheid. Dit neemt niet weg dat het CDA wil dat activiteiten worden gestart waarbij burgers gezamenlijk en preventief aandacht besteden aan de veiligheid op straat. De eigen verantwoordelijkheid van mensen staat daarbij voorop, maar de overheid initieert en faciliteert. Verwezen kan worden naar het project *Nachtpreventie Schilderswijk*.

1.2.4

Een schone stad draagt bij aan het gevoel van veiligheid en leidt tot minder kleine criminaliteit. Daarom moet consequent worden optreden tegen verslonzing,

graffiti, vernieling, zwerfvuil, hondenpoep en verloedering. Schoon, heel en veilig is het motto. De kosten hiervan moeten worden verhaald op de overtredders.

1.2.5

Het CDA wil zo snel mogelijk komen tot de invoering van bestuurlijke boetes waarbij de lokale overheid overtredingen direct kan bestraffen en de opbrengst ten goede komt aan de handhaving. Richting de Rijksoverheid zal dit pleidooi met doorlopende kracht worden ingezet.

1.2.6

De *Gulden Klinker* is een uitstekend middel om mensen te stimuleren hun eigen verantwoordelijkheden te nemen. Het *Gulden Klinker*-programma moet daarom worden versterkt om mensen langer bij de projecten betrokken te houden.

1.2.7

De *Karavaan* is een zeer laagdrempelig instrument om mensen verantwoordelijkheidsbesef voor de eigen leefomgeving bij te brengen. Dit initiatief wordt voortgezet.

1.2.8

De politie heeft door de jaren heen steeds meer taken erbij gekregen die niet direct behoren tot haar kerntaken. Bijvoorbeeld in de sociale sfeer. Het CDA wil dat maatschappelijke organisaties, kerken, moskeeën en tempels waar mogelijk een rol kunnen spelen, zodat deze niet-wettelijke taken niet door de politie maar door anderen kunnen worden uitgevoerd.

1.2.9

Het door de gemeente ingezette beleid om het gebruik van soft- en harddrugs verder terug te brengen wordt doorgezet. Het aantal coffeeshops moet verder worden teruggebracht.

1.2.10

Het cameratoezicht in de publieke ruimten wordt gecontinueerd en uitgebreid.

1.2.11

Den Haag kent veel internationale activiteiten, demonstraties en andere gelegenheden die extra politie inzet vragen. Bij het Rijk moet blijvend worden aangedrongen op meer beschikbare politiemensen. Dit zal moeten leiden tot meer politie op straat.

1.2.12

De rol van wijkagenten moet zichtbaarder zijn en worden verstrekt.

1.2.13

Gedoogetbeleid schept precedenter, legt verantwoordelijkheden neer op verkeerde plaatsen en stelt verkeerde voorbeelden. Het CDA vindt dan ook dat de gemeente geen gedoogetsituaties moet laten voortbestaan of in het moet leven roepen.

1.2.14

Het CDA wil dat in Den Haag een groter onderling beroep kan worden gedaan op

gewenst gedrag. Het idee van de 'stadsetiquette' kan daarbij behulpzaam zijn: heldere gedragscodes waarbij sprake is van normen en waarden waar een ieder die in Den Haag woont of werkt zich aan moet houden om de stad leefbaar, veilig en plezierig te houden.

2 Den Haag verdient het

2.1 Goede randvoorwaarden voor ondernemingsbeleid

Den Haag is een bedrijvige stad. Veel overheidsinstanties bieden mensen werk. Maar ook het groot-, midden- en kleinbedrijf speelt in onze stad een belangrijke rol. Bedrijfsleven, private sector en een goed ondernemingsklimaat maken een stad compleet en sterk. Zij bieden werkgelegenheid, bedrijvigheid en inkomsten. In de stad moet afdoende ruimte bestaan voor economische ontwikkelingen. Het CDA vindt dat de gemeente een stimulerend economisch beleid moet voeren. Ontwikkeling van de bedrijvigheid moet gericht zijn op de verdere versterking van de dienstensector, ICT, toerisme en de detailhandel.

2.1.1

Ook het bedrijfsleven heeft de verantwoordelijkheid om regels na te leven. Dat betekent dan wel dat het recht heeft op een duidelijke wet- en regelgeving waarbij het doel van regels helder gedefinieerd is. De gemeente zou daarom een proces analoog aan het rijksbeleid deregulering en wetgevingskwaliteit moeten invoeren. 'Overbodige regelgeving' moet worden afgeschaft en waar mogelijk moeten convenanten tussen overheden en ondernemers regelgeving vervangen.

2.1.2

Het CDA hecht aan een grote betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de maatschappelijke vraagstukken die in de stad leven. Terecht vraagt het bedrijfsleven veel van de gemeente. De gemeente mag daar wat voor terug vragen. *Business in the community* en de *Ontwikkelingsmaatschappij Den Haag* zijn goede projecten die navolging en uitbreiding verdienen. Daarom moet regelmatig overleg tussen gemeentelijke overheid en ondernemers plaatshebben. Het bedrijfsleven moet nadrukkelijker worden aangesproken op zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid als het gaat om de sociaal maatschappelijke problemen in onze stad.

2.1.3

Het CDA wil publiek-private samenwerking waar nodig en mogelijk bevorderen (zie Residentie.net: een gezamenlijk project van gemeente, KPN en Casema). De lokale overheid kan gezien de beperking die altijd aan haar budget kleeft, veel projecten niet alleen uitvoeren. Samenwerking tussen publieke en private partijen, zonder dat de overheidsverantwoordelijkheid in het gedrang komt en waarbij alle partijen hun kennis en kunde inbrengen is daarom noodzakelijk.

2.1.4

Samen met de overheden en instellingen in Haaglanden en Leiden (Kamers van Koophandel) economische activiteit bevorderen en werkgelegenheid creëren; werk, ook voor lager opgeleiden, is één van de bestrijders van sociaal isolement en armoede.

2.1.5

Den Haag is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor internationale bedrijven en organisaties. De regionale acquisitiefunctie moet dan ook worden verstrekt en uitgebreid. De voorzieningen voor ex-pats, waaronder internationale scholen, moeten worden uitgebreid. *The Hague on line* is een goede manier om ook in virtuele zin het beeld van Den Haag als stad van vrede en recht uit te dragen. De betekenis van Den Haag als juridische hoofdstad overstijgt de stadsgrenzen. Een extra Rijksbijdrage is dan ook zeer gewenst.

2.1.6

Het CDA wil dat blijvende aandacht wordt besteed aan startende ondernemers. Bijvoorbeeld door het verder inrichten van bedrijfsverzamelgebouwen. *"De Hobbit"* is een prachtig voorbeeld waar het bedrijfsleven, met steun van de lokale overheid, nieuwe bedrijvigheid stimuleert. Analooq hieraan moeten nieuwe projecten worden opgestart. Starters-beleid moet in nauwe samenwerking met de bestaande instellingen voor Hoger onderwijs (Haagse Hogeschool, Ichthus Hogeschool) tot stand komen.

2.1.7

De Binckhorst wordt omgevormd tot een hoogwaardig bedrijventerrein waarbij eigentijdse (onder andere ICT) dienstenverlening prioriteit heeft. Zonodig worden bestaande bedrijven uitgeplaatst. De "Haagse gebieden" in de Harnaschpolder bieden hiervoor een mogelijkheid. De gemeente speelt hierbij een actieve rol.

2.1.8

Het beleid ten aanzien van de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen dient tegen het licht te worden gehouden. Voor de toekomst verdienen kleinschalige bedrijventerreinen aandacht. De gemeente dient met name de aanleg van grotere bedrijventerreinen af te stemmen in Haaglanden- en provinciaal verband.

2.1.9

Door de aanhoudende bouw van nieuwe kantoorgebouwen ontstaat er aan de onderkant van de kantorenmarkt leegstand. Deze vooral kleinere kantoren moeten een woonfunctie krijgen als deze in voormalige woonwijken liggen.

2.1.10

Toerisme mag verder groeien. Met name in kwalitatieve zin (meerdaags verblijfstoerisme). De toeristische ontwikkeling moet altijd gekoppeld zijn aan maatregelen die de leefbaarheid in stand houden. Scheveningen Bad, Kijkduin en de Binnenstad zijn speerpunten. De Stichting Promotie Den Haag blijft de belangrijkste partner bij de promotie en marketing van de stad.

2.2. Winkels, middenstanders verdienen ruimte om te ondernemen

Winkels zijn de visitekaartjes van een stad. Natuurlijk moet er plaats te zijn voor de grote, landelijke winkelketens. Maar zeker ook voor de echte eenmanszaken: karakteristieke winkels en winkeltjes die een winkelstraat onderscheidend maken. Juist Den Haag kent straten met een relatief hoog percentage aan unieke kleine winkels. Zowel voor ondernemers als voor de klanten is toegankelijkheid en keuzemogelijkheid van belang. Enige regeling is vereist om het koopaanbod in balans te brengen met de vraag.

2.2.1

Geen overbodige bureaucratie en regelgeving: meer werken met convenanten, waarbij de middenstanders en winkeliers eveneens een eigen verantwoordelijkheid hebben met betrekking tot het schoon en leefbaar houden van hun directe omgeving.

2.2.2

Het CDA vindt dat de Stichting Promotie Den Haag extra moet worden ondersteund om de succesvolle marketingcampagne Den Haag winkelstad te continueren. Uiteraard moet het bedrijfsleven zelf ook een substantiële bijdrage leveren.

2.2.3

Het Bureau Binnenstad moet zijn bestaansrecht bewijzen en moet zonodig de komende periode extra worden versterkt. Bezien moet worden hoe bewoners bij de activiteiten van het bureau kunnen worden betrokken.

2.2.4

De stad heeft ook momenten van rust nodig. Daarom worden de huidige openingstijden op zon- en feestdagen zeker niet verder uitgebreid.

2.2.5

Het CDA is van mening dat het winkelaanbod in verschillende wijken moet worden gespreid. Gerichte planning in overleg met Kamer van Koophandel en ondernemers is daarbij noodzakelijk.

2.2.6

Het project "*Wonen boven winkels*" moet onverminderd worden doorgezet. Dit past in het voornemen om wonen in de Binnenstad aantrekkelijker te maken. Leegstand van de bovenwoningen moet worden tegengegaan. De gemeente moet een actief stimuleringsbeleid opzetten.

2.2.7

Om de leefbaarheid te bevorderen moeten extra speelvoorzieningen in winkelgebieden worden geplaatst. De lokale overheid moet stimuleren dat de winkeleigenaren dit ook zelf oppakken.

2.2.8

Het CDA is een voorstander van het aanstellen van meer winkelstraatmanagers die naast de algemene marketing van winkelstraten ook een rol spelen bij het coördineren van expeditiestromen en het inzamelen van bedrijfsafval.

2.3 Duurzaam en eerlijk vervoersbeleid gecombineerd met goede ontsluiting

Goed vervoer en transport zijn van vitaal belang voor de stad. Mobiliteit is dan ook een van de belangrijkste aandachtspunten voor de komende jaren. Een fijnmazig (kwalitatief en kwantitatief) openbaar vervoersnetwerk is van groot belang. Het uitgangspunt is dat een ieder die zelfstandig kan reizen gebruik moet kunnen maken van het Openbaar Vervoer. Het belang van de automobilist mag niet uit het oog worden verloren.

2.3.1

Toegang, ontsluiting en doorstroming verdienen de aandacht. In de komende periode moeten alle knelpunten worden geïnventariseerd waarna stapsgewijs oplossingen kunnen worden gevonden. Randstadrail en Agglonet en het ontsluitend openbaar vervoer dienen beter op elkaar afgestemd te worden.

2.3.2

Randstadrail en Agglonet zijn van essentieel belang voor de bereikbaarheid van de stad. De vertraging in de aanleg van Randstadrail en de daaraan gekoppelde verbetering van de bereikbaarheid van Den Haag door middel van spoorverbindingen moet worden bestreden. Het CDA wil dat de eerste fase van Randstadrail en Agglonet per 1 januari 2004 voltooid is.

2.3.3

Den Haag moet volwaardig worden aangesloten op de HSL.

2.3.4

Het CDA staat voor een consistent verkeers- en vervoersbeleid, waarbij naast een beleid dat gericht is op een autoluwe binnenstad, alternatieven voor autoverkeer worden aangedragen zoals de aanleg van grote parkeervoorzieningen aan de rand van de stad, gekoppeld aan *shuttle*-systemen. Bij het nemen en uitvoeren van genoemde maatregelen moet rekening worden gehouden met de positie van de bewoners.

2.3.5

Het CDA wil een fijnmazig openbaar vervoersnetwerk stimuleren waarbij het motto "meer vervoer op maat" centraal staat. Het CDA is voorstander van een terughoudend beleid met betrekking tot de opheffing van bus- en tramlijnen. We gaan ons inzetten voor herstel van de 15 minuten-dienst op de lijnen 5, 10, 22, 26, 123, 129, 130 en hervatting van de dienst op de lijnen 122 en 547. Openbaar vervoer moet bovendien worden gekoppeld aan instellingen als scholen, verzorgingshuizen, openbare voorzieningen, winkelcentra en sportterreinen.

2.3.6

Parkeerruimte is in veel delen van de stad schaars. Het CDA wil dat een eenduidiger stalling- en parkeerbeleid wordt gevoerd waarbij de nadruk ligt op de bewoners. Aanpassing van het stalling- en parkeerbeleid in Den Haag is dan ook nodig. De parkeernormen die bij nieuwbouw van kantoren worden gesteld, kunnen onder voorwaarden worden verruimd (bijvoorbeeld bij vervoersmanagement). Het opzetten van een werkgroep bestaande uit gemeente, bewonersorganisaties, ondernemers en middenstanders moet binnen een jaar een voorstel doen hoe het stalling- en parkeerbeleid kan worden verbeterd. De gemeente stemt het parkeerbeleid af met de bewoners. Het CDA bepleit een krachtige bevordering van de implementatie van de nota "Parkeren en wonen".

2.3.7

De fiets moet worden gestimuleerd en gepromoot als goed, veilig, schoon en snel vervoersmiddel in de stad. Wij willen dat het aantal duidelijk onderscheiden fietsroutes wordt uitgebreid. Hetzelfde geldt voor adequate parkeer- en stallingvoorzieningen voor fietsen in de Binnenstad, op Scheveningen en Kijkduin.

2.3.8

Het CDA wil dat de gemeente samen met het bedrijfsleven bedrijfsvervoersplannen opstelt die de vervoersstromen van en naar bedrijven en instellingen beperken. Bedrijven die innovatief meewerken moeten worden beloond.

2.3.9

Het CDA wil dat bedrijven meer ruimte krijgen om te laden en te lossen bij winkels en bedrijven. Het gebruik van vervoerscentra moet worden gestimuleerd.

2.3.10

De maximumsnelheid moet in meer woongebieden dan nu het geval is worden teruggebracht. Een 'fijnmaziger' maximum-snelheidsbeleid is dan ook noodzakelijk.

2.3.11

Laan Copes van Cattenburch wordt een 1 + 1 rijweg.

2.4 Een inventief en stimulerend media- en ICT-beleid

Den Haag is wereldwijd een van de steden die voorloopt in de ICT. Niet de techniek maar de mens staat daarbij centraal. "Iedere Hagenaar aangesloten" is het motto van de I-visie die door het vorige college is gepresenteerd. Ondertussen staat de wereld niet stil. Daarom moet Den Haag voortvarend blijven investeren in nieuwe media en ICT-voorzieningen. Met Residentie.net heeft Den Haag een belangrijke stap gezet. Zowel gemeente als private bedrijven en instellingen kunnen een rol spelen bij deze ontwikkeling. Het is ook bij uitstek een terrein waar beide partijen elkaar kunnen vinden en elkaar kunnen aanvullen. Nadrukkelijk ieder met een eigen verantwoordelijkheid.

2.4.1

In de volgende periode moet alle gemeentelijke dienstverlening ook via PC of interactieve teletekst kunnen worden afgehandeld. Door middel van goed een ontwikkelde burgercontactcentrum wordt de vraaggestuurde overheid verder vormgegeven.

2.4.2

Residentie.net wordt verder uitgebreid. De integratie tussen lokale radio en TV en Residentie.net moet verder worden vormgegeven. De komende jaren zal de gemeente actief moeten stimuleren dat *communities* op Residentie.net tot stand komen.

2.4.3

Het CDA vindt dat ICT in alle geledingen van de samenleving moet doordringen. ICT is niet langer het exclusieve terrein van technisch onderlegde mensen met geld. *Kenniswijk Escamp* is de kweekvijver waarin wordt gezien hoe ICT kan worden ingezet in zorg, cultuur, onderwijs en welzijn. Bijvoorbeeld door het tot stand komen van virtuele zorginstellingen. Geslaagde projecten moeten voortgang krijgen en nieuwe projecten moeten voortdurend worden geïnitieerd en gestimuleerd.

2.4.4

Het CDA roept het bedrijfsleven op te investeren in het tot stand komen van

Breedbandvoorzieningen. De overheid kan hierbij een stimulerende rol vervullen. De gemeente zal haar ICT-aanbod hierop afstemmen. Bij het leggen van kabels in de grond moet de gemeente beter dan tot op heden is gebeurd sturen op samenwerking van telecombedrijven. Zo kan worden voorkomen dat de stad onevenredig veel overlast heeft van graafwerkzaamheden.

2.4.5

Den Haag heeft een goed ontwikkeld lokaal radiobeleid. Dat moet worden behouden. In de komende jaren zal lokale televisie moeten worden versterkt en uitgebreid. Daarbij hoort ook het stimuleren en faciliteren van allochtone media (migrantenomroep), juist om mensen te betrekken bij de voor integratie relevante zaken. Wel is het hierbij van belang dat allochtone groepen meer samenwerken dan in het verleden gebeurd is. Den Haag zoekt waar het het ontwikkelen van grootstedelijke programma's betreft samenwerking met de andere drie grote steden.

2.4.6

Aandacht voor ICT-onderwijs op de scholen is van groot belang. Gemeente, bedrijven en scholen kunnen hierbij samenwerken. De medewerking van het Haags Centrum voor Onderwijs Begeleiding is daarbij onontbeerlijk.

3. Het CDA is voor een leefbaar Den Haag

3.1 Een goede woon- en leefomgeving: herovering van de publieke ruimte

De staat waarin de woon- en leefomgeving van mensen zich bevindt is bepalend voor de kwaliteit van het leven. Den Haag is een mooie en ruime stad. Maar tegelijkertijd is in Den Haag de ruimte een zeer beperkende factor in de keuzen die we willen maken om de leefbaarheid te behouden en vergroten. Gecombineerd met de lastige ontsluiting van de stad, betekent dit voortdurend puzzelen met de ruimte. Wonen en leefbaarheid zijn gezamenlijke taken voor mensen, organisaties en overheden.

3.1.1

Consequent optreden tegen verslonzing, verloedering, ongedierte en zwerfvuil. Verslonzing tast het imago aan en zet aan tot meer rotzooi. Dit aandachtspunt is een belangrijke schakel in de veiligheidsketen. Het wild plakken van posters en ander papierwerk op gebouwen, lantaarnpalen en verkeersborden moet worden tegen gegaan en gehandhaafd volgens het principe 'de vervuiler betaalt'. Rijdende disco-cars (auto's met harde muziek) worden verboden. Indien dit juridisch niet mogelijk is, wordt een streng ontmoedigingsbeleid gevoerd.

3.1.2

Het CDA vindt dat extra geld beschikbaar moet worden gesteld om te zorgen dat gemeentelijke voorzieningen als straatverlichting, openbare toiletten, vuilnisbakken voldoende aanwezig zijn en in orde zijn. Het aantal openbare toiletten en vergrote afvalbakken moet worden uitgebreid. Er wordt actief beleid gevoerd om de hondenpoep verder terug te dringen.

3.1.3

Den Haag is een groene stad. Helaas is het groen niet gelijk verdeeld over de stad.

Er zal dan ook moeten worden geïnvesteerd in meer groen, juist ook in de achterstands- en probleemwijken. Dit zal ook onderhouden moeten worden. Bestaand groen moet worden beschermd en onderhouden. Extra aandacht voor de direct-naoorlogse bomen-generatie is gewenst. Met het afkoppelen van het hemelwater van de riolering wordt -na gebleken succes in Wateringse Veld- ook in bestaande wijken begonnen.

3.1.4

De inzameling en verwerking van huisvuil moeten worden aangepast aan de mogelijkheden die de hedendaagse techniek ons biedt. Gezien de technische ontwikkelingen en het belang van het milieu verdient afvalscheiding aan het einde van de keten uiteindelijk de voorkeur.

De tarifiering moet meer gekoppeld worden aan hoeveelheid en wijze van aanbidding. In bouwvoorschriften moet meer rekening worden gehouden met de mogelijkheden voor inpandige vuilcontainers.

3.1.5

Ophaalfrequentie en wijze van (al dan niet) gescheiden ophalen van huisafval moeten worden afgestemd op de aard van de bebouwing en het aanbod van vuil in de wijken.

3.1.6

Straat / buurt krijgen meer verantwoordelijkheid bij het inrichten en schoonhouden van de omgeving. Het CDA streeft naar een situatie waarin bewoners meer dan tot nu toe met de gemeente afspraken maken over specifieke onderhoudspakketten die recht doen aan de situatie in de straat of wijk. De mogelijkheden van ICT moeten daarin nadrukkelijk worden benut. De in te stellen buurtraden spelen hierbij een rol. Als voorbeeld geldt het project "Straat van de mensen".

3.1.7

De grote stad moet in de ogen van het CDA een verzameling van gemeenschappen te zijn. De eigenheid van wijken moet worden benadrukt met daarboven natuurlijk het gezamenlijke, namelijk dat sprake is van een grote stad. Dat houdt in het ondersteunen van kleine kernen, waar mensen wonen en van de complete buurt, dat wil zeggen het organiseren van voorzieningen (winkels, scholen, andere voorzieningen) zo dicht mogelijk bij de mensen. Bereikbaarheid en toegankelijkheid zijn daarbij sleutelbegrippen.

3.1.8

Het CDA vindt dat meervoudig ruimtegebruik moet worden gestimuleerd, daar waar nodig mogelijk in harmonie met de (historische) omgeving.

3.1.9

De woningbouw in Den Haag is in de afgelopen jaren sterk gericht geweest op woningen voor een- en tweepersoonshuishoudens. Daarom zal de komende jaren meer ruimte moeten worden geschapen voor voldoende goede woonruimte voor jonge gezinnen. Het CDA wil duurzaam en levensloopbestendig bouwen stimuleren en bovendien stimuleren en faciliteren dat verschillende generaties in één wijk kunnen wonen: solidariteit tussen de generaties. Waar mogelijk moeten

voorzieningen (school, buurthuizen, gemeentelijke voorzieningen) worden gecombineerd. Wonen in de Binnenstad wordt verder gestimuleerd en gefaciliteerd.

3.1.10

Het CDA wil een systeem opzetten waarbij burgers een buurt of straat kunnen 'adopteren'. Zo ontstaat een 'Vereniging van Wijkeigenaren'. De gemeente kan de buurt 'teruggeven' aan de burgers, de bewoners. Middels 'buurtaandelen' en een 'buurtaandeelhoudersvergadering' kan ook nog een soort van 'onderneming' worden gecreëerd. De coöperatie leent zich eveneens prima voor dergelijke initiatieven. De gemeentelijke overheid kan ondersteuning bieden bij het onderhouden van de eigen buurt. Deze ondersteuning kan financieel en door middel van beloning. De gemeente moet burgers veel meer betrekken bij het inrichten van hun straat, buurt en wijk. De informatievoorziening van de kant van de gemeente dient hierop afgestemd te zijn.

3.1.11

In Scheveningen dienen de verschillende belangen -wonen, toerisme en haven- steeds tegen elkaar te worden afgewogen. De leefbaarheid van de bewoners van Scheveningen en het toerisme dienen in balans te zijn. Alledrie hebben ze hun waarde. Gezien deze complexiteit en met het oog op een evenwichtige inbreng in College en Raad blijft de coördinerend wethouder voor Scheveningen gehandhaafd.

3.1.12

Het contract tussen de gemeente en Norfolk Line loopt in 2009 af en dient tot die tijd volledig gerespecteerd te worden. Echter, het is van belang in de komende raadsperiode op objectieve wijze inzicht te krijgen in de omvang van de belasting op de leefbaarheid in woongebieden als gevolg van intensief vrachtverkeer.

3.2 De duurzaamheid van de stad en het groen

Ook een stad kan een duurzaam milieubeleid voeren. Grote, wereldwijd spelende, milieu issues hebben een nauw verband met zaken die spelen op lokaal niveau. Immers steeds gaat het om de vraag: "Hoe gaan mensen met hun omgeving om?" In de straat. In de parken. In de duinen. Den Haag is de Groene Stad aan Zee en dat willen we graag zo houden. Een goed voorbeeld is dat er wordt gestreefd naar het in ere herstellen van oude grachten in Den Haag. In ons denken en handelen zal steeds het begrip "duurzaamheid" een rol moeten spelen. Is het niet voor onszelf, dan zeker voor toekomstige generaties. Gemeentelijk milieubeleid moet dan ook dichtbij de mensen liggen en concrete maatregelen betreffen.

3.2.1

De gemeente heeft in het milieubeleid in Den Haag een rol als faciliteerder, toezichthouder en kwaliteitsbewaker. Veel van de uitvoerende zaken kunnen worden uitbesteed, waarbij het prijsmechanisme een rol moet spelen. De vervuiler betaalt. Gebiedsgewijze aanpak is uitgangspunt.

3.2.2

Het CDA is voor een verdere uitbreiding van stimuleringsmaatregelen voor duurzame ontwikkeling en energiebesparende projecten. Voor de Ontwikkelingsmaatschappij Den Haag is hierin een belangrijke rol weggelegd. In de

bouwvoorschriften van de gemeente moet duurzaamheid als een voorwaarde worden opgenomen

3.2.3

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie inzake milieumaatregelen en duurzaamheid. Alle gemeentelijke gebouwen, straatverlichting en verkeerslichten moeten dan ook uitsluitend gebruik maken van groene stroom.

3.2.4

Het CDA is een voorstander van uitbreiding van het aantal ecoducten en waarschuwingsborden voor overstekende dieren (padden).

3.2.5

Het conserverend beleid ten aanzien van parken, landgoederen, strand en duinen wordt voortgezet.

3.2.6

Het CDA staat voor het nastreven van een vermindering van geluidshinder, waarbij de gemeente samenwerkt met ondernemers en bewoners.

3.3 Een veilig, veelzijdig en gemoedelijk uitgaansleven

Ontspanning, vertier en uitgaan horen thuis in de grote stad. Het verhoogt het plezier van het wonen in die stad. Bovendien is het goed voor de uitstraling van de stad (Den Haag, Scheveningen en Kijkduin) en bevordert het de werkgelegenheid. De gemeente stuurt door middel van een ruimhartig vergunningenbeleid en het verlenen van subsidies aan evenementen.

3.3.1

De binnenstad van Den Haag heeft de afgelopen jaren op uitgangsgebied een ware metamorfose ondergaan. Toch bruist het soms nog niet op de goede manier. De sluiting van de bioscoop ASTA en de tijdelijke sluiting van het Paard hebben gaten geslagen. Het CDA vindt dat dergelijke uitgaansgelegenheden -binnen bepaalde randvoorwaarden- een plek moeten hebben in de Haagse binnenstad. Een en ander moet bijvoorbeeld wel passen binnen het beleid om het wonen in de Binnenstad te promoten.

3.3.2

De afgelopen jaren zijn er fors wat terrassen bijgekomen. Het kan nog beter met behoud van typisch Haagse sfeer. De gemeenteraad heeft de Terrassennota aanvaard. Dit betekent meer terrassen, maar wel gebonden aan regels. Die regels zijn van belang, juist vanwege de vrijheid en het comfort ook van andere mensen. Passanten, gehandicapten en omwonenden moeten enerzijds geen hinder te ondervinden van terrassen. Anderzijds moeten bewoners in kern-uitgaansgebieden rekening houden met enige overlast. De handhaving van regels hieromtrent ontbreekt nog wel eens. De komende raadsperiode verdient dit punt meer aandacht.

3.3.3

De door de gemeenteraad vastgestelde Horecanota, gedragen door de ondernemers zelf, wordt uitgevoerd. Terecht heeft deze nota op veel punten het karakter van

een convenant, waarbij publieke en private partijen hun eigen rol hebben. Dit moet worden ingevuld.

3.3.4

Bij gebleken succes moet het experiment vrije sluitingstijden (met gelijktijdige afsluiting van een convenant met betrekking tot de omgeving van de gelegenheid) worden omgezet in beleid dat geldt voor de hele binnenstad. De convenanten moeten streng worden nageleefd. De gemeente dient de veiligheid in uitgaansgebieden te garanderen; maar horecaondernemers hebben zelf eveneens een grote verantwoordelijkheid.

3.3.5

Het CDA is van mening dat horecaondernemers meer mee moeten betalen aan grote evenementen. Zij zijn het immers die er profijt van hebben. Mocht op basis van vrijwilligheid geen regeling tot stand kunnen komen dan moeten of afspraken met bierbrouwers worden gemaakt of naar een sluitend juridisch instrumentarium worden gezocht om dit af te dwingen.

3.3.6

De specifieke doelgroepen in de stad verdienen aandacht: enerzijds discotheken voor jongeren, maar anderzijds ook uitgaansgelegenheden voor de oudere leeftijdsgroepen.

3.3.7

(Openbare) tentoonstellingen en culturele activiteiten (beelden op het Voorhout) bevorderen het uitgaansleven en de levendigheid in de stad en verdienen blijvende ondersteuning.

3.3.8

Uitbreiding van het aantal hotels in de binnenstad conform de hotelnota "Roomservice" in de binnenstad is wenselijk. Onderscheidende hotelformules hebben daarbij de voorkeur.

3.4 Voor een pluriform kunst- en cultuurbeleid

Kunst en cultuur brengen mensen dicht bij elkaar. Ze bevorderen de geestelijke ontwikkeling en zijn ontspannend. Cultuur gaat verder dan de economische waan van de dag en betekent verrijking. Den Haag is de Koninklijke Schouwburg, de Appel en beelden aan het Voorhout. Den Haag is het NDT, het Filmhuis en het Korzo-theater. Den Haag is echter ook City-mondial met al zijn culturele uitingen van de vele verschillend gekleurde groepen in de samenleving. Het typisch eigene van Den Haag en de multiculturele invloeden in onze stad moeten in dat kader gestimuleerd en gekoesterd worden, ook financieel. Bij kunst denken we te vaak aan uitsluitend professionals. We mogen niet vergeten dat in Den Haag 50.000 mensen betrokken zijn bij de amateurkunst.

3.4.1

De gemeente stelt, in overleg met de relevante organisaties, randvoorwaarden bij het kunst- en cultuurbeleid. De gemeenteraad beslist uiteindelijk over de toekenning van kunst- en cultuursubsidies.

3.4.2

De afgelopen jaren is veel geld gestoken in het opknappen van culturele voorzieningen. Met culturele instellingen die subsidie ontvangen moeten scherpe en heldere afspraken worden gemaakt over financiële randvoorwaarden, criteria en afspraken.

3.4.3

Culturele instellingen werken te veel op eilanden en onvoldoende samen. Activiteiten en uitgaansgelegenheden moeten dan ook meer worden gecombineerd, beter op elkaar afgestemd en waar mogelijk samenwerken. Te beginnen met de theaters, die zijn gelegen rond het Spuiplein.

3.4.4

Culturele activiteiten en kunstactiviteiten moeten volgens het CDA meer gepromoot worden door middel van uitbreiding van de campagnes *Megamoments* en *Den Haag Koninklijke Momenten*. Dit versterkt Den Haag als aangename, internationale woonstad aan zee.

3.4.5

Podia en locaties voor amateurkunst (ook door en voor allochtonen) moeten worden bevorderd. Ook ouderen beleven veel plezier aan cultuur. Bevorderd moet worden dat de bestaande centra voor amateurkunst hun programma's meer richten op ouderen en bijvoorbeeld op locatie een cultureel aanbod verzorgen.

3.4.6

Het thema "Den Haag beeldenstad" moet worden uitgebreid en gepromoot.

3.4.7

Den Haag is nog steeds popstad nummer 1. Het CDA vindt dat een popmuseum in onze stad niet mag ontbreken. De gemeente moet meewerken aan de realisatie van initiatieven hiertoe.

3.4.8

Het CDA vindt dat het Schevenings Museum en het Loosduins Museum in stand moeten blijven. Deze instellingen vervullen naast een culturele taak ook een nadrukkelijke welzijnstaak en zouden ook als zodanig moeten worden bekostigd.

3.5 Trots zijn op Den Haag

Den Haag is de Hofstad: de zetel van koningin, regering en parlement. De Residentie heeft hierdoor een eigen karakter dat zijn uitstraling heeft voor werk, wonen en toerisme. Dit moeten we koesteren en uitdragen. Naast de nationale trots van Den Haag zijn we ook de internationale hoofdstad van vrede en recht. Meer en meer wordt Den Haag het centrum van internationale juridische activiteiten betreffende volkenrecht, mensenrechten en recht tussen staten. Dit geeft de stad een goed profiel.

3.5.1

Het thema *Hofstad en stad van vrede en recht* moet worden gecombineerd met toerisme. Dat betekent uitbreiding van de *Royal Tour*. We zijn voor het oprichten van een museum voor de democratie. Het CDA is een voorstander van het instellen

van en cirkelbuslijn langs de grote bezienswaardigheden als vredespaleis, paleis Noordeinde et cetera.

3.5.2

Indien mogelijk moeten paleizen en paleistuinen worden opengesteld voor publiek. Hetzelfde geldt voor de Koninklijke Stallen wanneer deze niet in gebruik zijn.

3.5.3

Het instellen van een '*changing of the guards*' heeft een positieve uitstraling. Het is een mix van traditie en ceremonie, van trots en toerisme.

3.5.4

Promoten van de stad in den brede is belangrijk: koningshuis, juridische hoofdstad, regeringsgebouwen, parken, strand en musea.

4. Verantwoordelijkheid is menselijk

4.1 Aandacht voor gezin

Het CDA vraagt altijd aandacht voor het gezin. Landelijk (met onder meer een pleidooi voor een minister voor gezinszaken) maar ook lokaal. De aandacht voor kinderen en gezinnen is nog steeds nodig. Juist ook op gemeentelijk niveau. In de stad, in de verschillende wijken mag er meer aandacht voor het gezin en de kinderen zijn. Met de meeste jongere mensen gaat het goed. Het kan echter nog beter, met name voor bepaalde groepen die het moeilijk hebben. Belangrijk bij een goede aanpak is de samenwerking tussen mensen, ouderen en jongeren, overheden en organisaties waar veel jonge mensen komen.

4.1.1

Kinderopvang moet worden uitgebreid. Door te weinig plaatsen worden ouders te vaak gedwongen te zoeken naar suboptimale oplossingen die een weerslag hebben op de kinderen. Meer en beter faciliterend en stimulerend beleid inzake professionele en commerciële kinderopvang is nodig. De uitvoering dient bij voorkeur bij private, kwalitatief goede organisaties te liggen. In het verlengde van de uitbreiding van het aantal kinderopvangplaatsen moet de naschoolse opvang flink worden uitgebreid. Sportverenigingen kunnen hierbij een rol spelen.

4.1.2

Stimuleren van verkeersveiligheid is nog steeds nodig, juist ook in de directe omgeving van scholen. Hier ligt zeker ook een verantwoordelijkheid bij de ouders die de kinderen brengen.

4.1.3

Het CDA vindt dat er meer mogelijkheden moeten komen om ouders desgewenst te ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen.

4.1.4

Aandacht voor kind en gezin vormt een belangrijke schakel in de veiligheidsketen.

4.1.5

Er moet extra aandacht komen voor gezinnen die het om verschillende redenen moeilijk hebben met begeleiding of ondersteuning van hun kinderen.

4.1.6

Het CDA is voorstander van het stimuleren van ouderparticipatie bij scholen, met name binnen het basisonderwijs.

4.1.7

Meer verantwoordelijkheden betreffende de inrichting bij onderwijsinstellingen, de besteding van het budget en organisatorische zaken moeten door overheden bij scholen zelf neergelegd worden.

4.1.8

Stimuleren van allerlei allianties tussen verschillende (zorg)instellingen, zoals kinderdagverblijf naast verzorgingshuis, school/buurtwerk, sportverenigingen en coöperatieve samenwerkingsverbanden, verdient steun.

4.1.9

Er moeten meer speeltuinen, pleintjes en speelveldjes komen. Uitvoering van de Haagse speelnota "Ruimte voor spelen" is gewenst. Halverwege de raadsperiode wordt deze behoefte opnieuw in kaart gebracht.

4.1.10

Instellingen die zich bezighouden met opvoedondersteuning, zoals consultatiebureau's, GGD en jeugdhulpverlening, moeten ouders actief en zoveel mogelijk informeren over de hulp en voorzieningen die ze bieden.

4.2. Oudere stadsgenoten verdienen aandacht

Mensen worden gemiddeld steeds ouder en er komen steeds meer oudere mensen. Ook Den Haag heeft te maken met deze zogenaamde dubbele vergrijzing. Als stad dienen we hierop voorbereid te zijn. Tegelijkertijd zijn de ouderen van gisteren en vandaag niet meer de ouderen van de toekomst. De oudere van de toekomst is zelfstandiger, mondiger en bovenal vaak kapitaalkrachtiger. Dat geldt echter niet voor iedereen. Met name onder allochtone ouderen bestaan veel problemen die samenhangen met het vorderen van de leeftijd. De solidariteit tussen de verschillende generaties blijft ook in de toekomst een belangrijk thema voor het CDA. Samen, jong en oud, moeten we de maatschappij vormgeven.

4.2.1

De woon- en zorgsituatie van dementerende ouderen, wel of niet zonder partner, is een grote zorg. Het gemeentelijk beleid moet erop gericht zijn mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen in de eigen leefeenheid. Keuzevrijheid van wonen voor ouderen moet worden vergroot. In de woningbouw moet de solidariteit tussen de generaties, ook in de woonomgeving, tot uiting komen.

4.2.2

Ouderen(organisaties) moeten meer betrokken worden bij overheidsbeleid, bijvoorbeeld door het instellen van een Haagse Ouderenraad.

4.2.3

Er moeten in iedere wijk meer voorzieningen komen voor (invalide) ouderen betreffende wonen en ontspanning. Het gemeentelijk beleid moet gericht zijn op maximale toegankelijkheid van voorzieningen voor ouderen en gehandicapten.

4.2.4

ICT kan een belangrijk instrument zijn om de zorg rond ouderen te organiseren en het isolement te doorbreken. Bij gebleken succes moeten de ICT-projecten die lopen in Escamp over de hele stad worden uitgebreid.

4.3 Eerlijk, open en consequent beleid ten aanzien van allochtonen

Mensen uit andere culturen brengen nieuwe inzichten, kennis en kunde met zich mee. Dat is een verrijking voor onze samenleving en doet een beroep op het vermogen van een ieder tot maatschappelijke integratie en onderlinge verdraagzaamheid. Echter, dat moet gezegd, deze immigratie heeft eveneens geleid tot nieuwe problemen, spanningen en botsingen. Uitgangspunt van het CDA is dat integratie uit moet gaan van een positief zelfbeeld, op geloof in eigen kunnen, kracht en mogelijkheden.

In steden wordt vaak gesproken over zogenaamde 'getto'-vorming. Dat is te vaak een negatieve benaming voor het feit dat mensen met dezelfde achtergrond in dezelfde buurt willen wonen. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn. Dat is juist gemeenschapsvorming. Een symbiose van respect voor de eigen kring en pluriformiteit. Er zijn echter wel enkele voorwaarden, waaraan moet worden voldaan om te voorkomen dat buurten niet verworden tot "getto's" in die negatieve zin. In de buurt moeten goede basisvoorzieningen aanwezig zijn, die zijn uitgerust om om te gaan met de verscheidenheid aan mensen in de wijk. Voor de verschillende groepen moet daarom duidelijk zijn dat goed samenwerken de enige manier is waarop resultaten kunnen worden geboekt. Dat is juist de kracht. Mensen mogen niet van een achterstandssituatie elders terecht komen in een achterstand hier in Nederland. De sociale kwaliteit van de stad moet verscheidenheid koesteren, waarbij revitalisering van middengroepen in het belang van het sociale kader noodzakelijk is. Een goede middenstand is tevens van belang alsmede stimulering van het eigen woningbezit.

4.3.1

Het CDA vindt een goede afstemming van landelijk en lokaal asiel- en allochtonenbeleid belangrijk om concentratie van groepen en rechtsongelijkheid te voorkomen. Het beleid moet gericht zijn op integratie, zeker geen selectie.

4.3.2

Hard optreden tegen illegaliteit (verblijf, organisaties, eigenrichting, criminaliteit) in samenwerking met de regionale politie en Vreemdelingenpolitie. Ook moet worden opgetreden tegen (onzichtbare) organisaties die illegaliteit bevorderen en ondersteunen.

4.3.3

Het CDA vindt dat zelforganisaties van allochtonen een bijdrage kunnen leveren aan de sociale, maatschappelijke en economische integratie van nieuwkomers. Wel moet strengere controle plaatsvinden op de subsidies en de besteding ervan. Dit bevordert de zelfwerkzaamheid en doet een beroep op de eigen

verantwoordelijkheid. Voor alles geldt dat verscheidenheid een groot goed is, maar dat samenwerking een must is om versnippering en reïntegratie te voorkomen.

4.3.4

Het CDA vindt dat iedere nieuwkomer een verplichte inburgeringscursus moet volgen met sancties op het niet nakomen van de cursusverplichting. Er moet voldoende geld worden ingezet voor verplichte Nederlandse taallessen. Het inburgeringspakket voor allochtonen moet voldoende verplichtende elementen te bevatten en daarnaast gerichte aansporingen en een expliciete eindtoets.

4.3.5

Bijzonder onderwijs (islamitisch, Hindoeistaans) kan worden toegelaten. Dit mag echter niet ten koste gaan van kwaliteit en integratie. De leerkrachten dienen derhalve gekwalificeerd te zijn en zich te houden aan de Nederlandse onderwijsregelgeving.

4.3.6

Mensen uit eigen (allochtone) kring worden ingezet bij onderwijs, zorg en andere activiteiten van en voor allochtonen en eveneens bij de aanpak van knelpunten.

4.3.7

In de stad bestaan veel allochtone media. Zij moeten nadrukkelijk worden ingeschakeld bij uitdragen van beleid.

4.3.8

De sportbeoefening door allochtonen is een punt van zorg en verdient daarom speciale aandacht.

4.4 Geestelijke zorg ondersteunt mensen

Als christen-democraten hebben we naast het normale, seculiere leven ook aandacht voor het geestelijk en religieus leven. Van oudsher heeft het CDA een natuurlijke band met de christelijke kerken. In een stad als Den Haag, met zijn vele culturen, verdienen de andere religies eveneens onze aandacht. Allereerst omdat kerken, moskeeën, tempels en andere religieuze gebouwen, instanties en organisaties een fijnmazig netwerk van ondersteuning en zorg bieden voor veel mensen. Vaak zelfs meer en directer dan gemeentelijke instanties. Bovendien zijn ze het tastbare bewijs dat levensbeschouwing en zingeving een wezenlijk onderdeel vormen van het menselijk bestaan. Die bakens mogen niet verloren gaan in onze tijd. Tenslotte staan (christelijke) kerken aan de basis van het cultuurpatroon, dat ten grondslag ligt aan de Nederlandse en dus ook de Haagse samenleving. Die basis moet worden gerespecteerd en verdient aandacht en ondersteuning. Vanzelfsprekend is er een scheiding van kerk en staat/gemeente. Dat neemt niet weg dat juist overheden open dienen te staan voor religies. Tolerant, open en de waarde hiervan inziend. Kerken en andere religies zijn bij uitstek plaatsen waar vrijwilligerswerk, identiteit en zelforganiserend vermogen bij elkaar komen. Uit dien hoofde zijn ze voor de Haagse samenleving van grote waarde.

4.4.1

De gemeentelijke overheid dient open te staan voor religies en uiting van

levensbeschouwing. Activiteiten in het Atrium moeten blijven bestaan. Zondagsheiliging moet geëerbiedigd worden.

4.4.2

De gemeente en religieuze organisaties kunnen meer en vaker samenwerken bij sociale en maatschappelijke projecten, bijvoorbeeld ten behoeve van daklozen, alleenstaanden en jongeren. Voorbeelden zijn het drugspastoraat, de opvang van asielzoekers en het Vadercentrum. Een regulier overleg is wenselijk, waarin de gemeente met de kerken en religieuze organisaties overlegt over hun inzet in het sociaal-maatschappelijk leven.

4.4.3

Indien kerken en andere religieuze instellingen en instanties met voorstellen komen ter bevordering van de integratie en emancipatie van allochtonen, moet de gemeente dit in principe financieel ondersteunen.

4.4.4

Kerkgebouwen en religieuze organisaties moeten goed bereikbaar te zijn voor mensen van alle leeftijden. Temeer omdat kerkgebouwen, met eerbiediging van de eerste functie, moeten kunnen worden ingezet voor andere activiteiten. Kerkgebouwen hebben eveneens een monumentale en toeristische waarde.

4.5 Iedereen verdient goede zorg

Wachtlijsten, personeelstekorten, budgetoverschrijdingen en andere knelpunten kenmerken het beeld dat velen hebben van de gezondheidszorg. Toch moet aan de andere kant worden geconstateerd dat de zorg in Nederland op een hoog niveau ligt. Het CDA heeft diepe bewondering voor de toewijding waarmee de werkers in de zorg hun vaak moeilijke werk doen. Patiënt en werknemer staan dan ook centraal en niet de structuren en de regels. Voor een belangrijk deel zijn gemeenten afhankelijk van macro-ontwikkelingen en -regelgeving van de kant van de Rijks- en provinciale overheid. Toch hebben gemeenten op lokaal terrein het één en ander in te brengen en kan beleid op microschaal ten goede gekeerd worden.

4.5.1

De gemeente moet een coördinerende/ bemiddelende rol spelen bij knelpunten en daadwerkelijk oplossingen aandragen of helpen aan te dragen.

4.5.2

Zorginstellingen en belangenorganisaties moeten meer verantwoordelijkheden krijgen, zodat deze een specifiek en gericht beleid kunnen voeren.

4.5.3

De menselijke maat moet voortdurend in het oog worden gehouden: mensen willen zich thuis voelen en schaalvergroting levert niet altijd (kwalitatieve) schaalvoordelen op.

4.5.4

Het stimuleren van een structurele samenwerking tussen zorgaanbieders, zorgvragers en financiers op lokaal niveau verdient aandacht.

4.5.5

Faciliteiten creëren voor gehandicapten is van belang, opdat zij zoveel mogelijk kunnen participeren in de samenleving (school, sport, ontspanning).

4.5.6

Zorg moet voor iedereen bereikbaar zijn. Het personeelstekort in de zorg mag er niet toe leiden dat huisarts, fysiotherapeut, thuiszorg niet meer voor iedereen op bereikbare afstand aanwezig zijn.

4.5.7

Ook daklozen en verslaafden hebben een eigen verantwoordelijkheid voor zichzelf en hun eigen welzijn. Er zijn kortom grenzen waar de gemeentelijke opvang ophoudt en de curatieve zorg begint. Gemeentelijke instellingen en de politie mogen niet eenzijdig belast worden met grote probleemgevallen.

4.5.8

Het vaststellen van de noodzaak tot het gebruik van voorzieningen door hulpbehoevenden (ouderen) vindt nu plaats op aanwijzing van het Stedelijk Indicatie Orgaan (SIO). Het SIO is echter niet in staat gebleken dit tijdig (forse achterstand) en op een zorgvuldige wijze (veel klachten) te doen. Het systeem dient dusdanig te worden aangepast dat de arts van de aanvrager hierbij weer een meer centrale rol speelt, waarbij het SIO in een afgeslankte vorm een meer toezichthoudende rol uitoefent.

4.6 Onderwijs: de 'eindgebruiker' centraal

Een goed opgeleide bevolking is van essentieel belang voor de gehele stad. De afgelopen jaren zijn veel bevoegdheden betreffende het onderwijsbeleid gedecentraliseerd naar de instellingen of de gemeente. Dit kan nog beter. De eindgebruikers (leerlingen, studenten, ouders) moeten centraal staan. Pluriformiteit heeft hierbij de aandacht. Scholen moeten midden in de samenleving te staan. Slecht onderhouden onderwijsfaciliteiten en schoolgebouwen hebben een negatieve uitwerking op leraren en leerlingen.

4.6.1

Het CDA is een voorstander van meer verantwoordelijkheid bij de instellingen. In dat kader moet een verzelfstandiging van het openbaar onderwijs plaatsvinden.

4.6.2

De menselijke maat moet in het oog worden gehouden bij het onderwijs. Bestuurlijke fusies zijn derhalve te prefereren boven institutionele. Schoolgebouwen moeten verspreid over de stad blijven in verband met de toegankelijkheid voor leerlingen en ouders. Wat betreft optimale schaalomvang is er een onderscheid tussen primair en voortgezet onderwijs.

4.6.3

Er moeten meer plaatsen komen in de naschoolse en buitenschoolse opvang. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor de ouders.

4.6.4

Consequente acties (gezamenlijk door gemeente, scholen en ouders) bij het

terugdringen van schoolverzuim en het voortijdig verlaten van de school zijn nodig. Ouders moeten scherper kunnen worden aangesproken op verzuim van hun kinderen.

4.6.5

Flexibilisering en multifunctionaliteit van schoolgebouwen hebben tot voordeel dat instanties samenwerken en elkaar aanvullen en dat hierdoor efficiënter (goedkoper) met de gebouwen wordt omgegaan (zogenaamde brede school). Schoolgebouwen mogen niet verslonzen, hetgeen betekent dat voldoende geld moet worden uitgetrokken voor het onderhoud en beheer van schoolgebouwen.

4.6.6

De sportieve driehoek, ofwel een combinatie van school, sport en welzijn blijkt te werken en verdient versterking.

4.6.7

Waar het gaat om investeren in ICT-onderwijs, wijst Den Haag op dit moment de weg met "het lokaal van de toekomst". Investeren in ICT-middelen vanuit gemeentelijke middelen blijft echter nodig en kan niet zonder een stevige inbreng van de private sector. Dit mag echter niet betekenen dat de private sector daadwerkelijk inhoudelijke invloed krijgt op het onderwijs. De overheid zal altijd kwaliteitsbewakend zijn.

4.6.8

Het CDA bepleit terughoudendheid met het inzetten van onderwijzend personeel voor andere taken. Leraren moeten zich primair bezighouden met hun eerste taak: lesgeven

4.6.9

Coördineren van oplossingen bij knelpunten als personeelstekort, aanschaf van dure apparatuur en gezamenlijke voorzieningen en activiteiten verdient aandacht.

4.6.10

Decentralisatie van Rijksmiddelen voor onderwijsvoorzieningen naar de scholen zelf bespaart ambtelijke inzet en doet recht aan de eigen verantwoordelijkheid van scholen. Goede afspraken over (financiële) verantwoording zijn hierbij randvoorwaarde.

4.6.11

Zogenaamde 'zwarte scholen' zijn niet per definitie een probleem. De kwaliteit is van belang. Geen verplichte spreiding van leerlingen, wel ondersteuning voor scholen met knelpunten, relatief grote problemen en achterstand bij leerlingen.

4.6.12

Allochtonen behoren zo snel mogelijk Nederlands te leren. De "voorhoede" van allochtonen kan worden ingezet in het onderwijs voor deze groep. Natuurlijk heeft onderwijs voor jonge allochtonen de voorkeur, maar ouderen moeten eveneens gestimuleerd worden om Nederlands te leren.

4.6.13

Om kennis van de stad Den Haag te bevorderen, moet op alle basisscholen het vak 'stadsgeschiedenis' worden ingevoerd. Hierbij wordt aandacht besteed aan ontstaan, historie en culturele en demografische ontwikkelingen van de stad Den Haag.

4.6.14

Den Haag is sterk in het hoger onderwijs. Immers, hogescholen maken een belangrijk onderdeel uit van de stad. Den Haag als stad van scholen met allerlei activiteiten en voorzieningen hieromheen moeten we stimuleren, ontwikkelen en uitdragen. Hierin past ook dat de universiteiten van Delft en Leiden activiteiten hebben in Den Haag. Deze ontwikkeling moet worden ondersteund en uitgebouwd.

4.7 Sport en ontspanning stimuleren en faciliteren

Sport is meer dan recreatie en vrijetijdsbesteding. Sport en ontspanning dragen immers bij aan sociale vaardigheden, veiligheid en gezondheid van mensen. Sport biedt mogelijkheden voor ontplooiing en zelfwerkzaamheid. Voorop staat dat sporters en hun verenigingen dingen die zelf gedaan kunnen worden, ook zelf doen. Helaas loopt de bereidheid van mensen om zich buiten werk en gezin als vrijwilliger in te zetten terug. De 15.000 actieve vrijwilligers in de sport verdienen het om te kunnen werken onder adequate omstandigheden. De vier pijlers onder het gemeentelijk sportbeleid zijn participatie, professionalisering, promotie en promoveren. Meer dan tot nu toe moet samenwerking met de buurgemeenten worden gezocht.

4.7.1

Ondersteuning van de breedtesport in de brede zin staat voorop bij het beleid.

4.7.2

Ten einde verenigingen beter in staat te stellen hun organisatie op orde te hebben wordt de rol van *Sportsupport* versterkt en uitgebreid. Niet alleen zwakke clubs kunnen een beroep op *Sportsupport* doen. Het aantal sport-servicemedewerkers wordt uitgebreid.

4.7.3

Het achterstallig onderhoud van accommodaties en terreinen verdient extra aandacht. Een inhaalslag zoals in de cultuursector is noodzakelijk.

4.7.4

Residentie.net biedt de mogelijkheid om sportclubs te ondersteunen bij hun taken. Bijvoorbeeld door het aanbieden van on-line kantinebeheer. Via Residentie.net moet ook meer voorlichting over gemeentelijke subsidies en andere faciliteiten worden gegeven.

4.7.5

Het gemeentelijk topsportbeleid moet gericht zijn op het maken van scherpe keuzes ten aanzien van de sporten waarin Den Haag zich kan profileren. Meer dan het binnenhalen van evenementen moet het topsportbeleid gericht zijn op het opzetten en in stand houden van een structuur waarin topsporters zich kunnen

ontwikkelen. Basis zijn en blijven de goede prestaties van de breedtesportverenigingen.

4.7.6

In samenwerking met de sportbonden en scholen wil het CDA gewenst (sportief) gedrag van spelers en publiek op en om het veld stimuleren door middel van voorlichting en het aanpakken van clubs die normen en waarden aan hun laars lappen.

4.7.7

Accommodaties, velden en sporthallen moeten zoveel mogelijk multifunctioneel gebruikt worden.

4.7.8

Den Haag heeft er, mede dankzij de inzet van de Richard Kraijchek Foundation, de afgelopen jaren een groot aantal speelveldjes in de stad bij gekregen. Deze kunnen verder worden uitgereid. Speciale aandacht verdient de invulling van programma's op deze veldjes. Er zullen extra middelen moeten worden ingezet om sport- en spelleiders in te zetten.

4.7.9

Het ontwikkelen van een stadion in de directe omgeving rondom het Prins Clausplein moet worden doorgezet. Betaald voetbal is een niet te missen functie in de regio. De bouw van een stadion kan ADO Den Haag ondersteunen in het proces dat gaande is de club op korte termijn naar de eredivisie te laten promoveren.

4.7.10

De gemeente dient de inspanning te verrichten om WVG-voorzieningen, zowel kwantitatief als kwalitatief te coördineren op Haaglanden-niveau.

5. Financieel beleid.

Op financieel gebied schaatst de gemeente Den Haag nog steeds op dun ijs. De periode dat de gemeente onder curatele van het Rijk stond is recent verlaten. Daarna heeft de gemeente er blijk van gegeven in staat te zijn adequaat en zuinig financieel beleid te voeren, waardoor er perspectief kwam, ruimte voor lastenverlichting en er een bescheiden begin kon worden gemaakt om financiële reserves op te bouwen.

De verbeterde financiële positie van de gemeente Den Haag is mede een gevolg van de effecten van de gunstige economische groei waardoor vanuit het Gemeentefonds en andere financiële stromen van de Rijksoverheid meer financiële middelen beschikbaar kwamen. Goed koopmanschap betekent ook dat er financiële reserves beschikbaar zijn om in perioden van tegenwind te kunnen overleven en om als gemeente de dienstverlening aan stad en bevolking te kunnen garanderen. Het beleid zal er de komende jaren mede op gericht moeten zijn om bij financiële meevallers in eerste instantie deze voor een gedeelte toe te voegen aan de reserves. Tegelijkertijd dient een ritme te worden ontwikkeld waarbij financiële meevallers ook voor lastenverlichting voor burgers en bedrijfsleven ingezet kunnen worden. Ten slotte mogen de ogen niet worden gesloten voor de noodzaak om

nieuwe uitgaven in de stad te doen. Wel verdient het aanbeveling een afweging van bestaand beleid tegenover nieuwe wensen en noden te maken.

Den Haag kent een uniek probleem: de tweedeling. Het is niet alleen de plicht van het stadsbestuur om aan het wegwerken van die tweedeling te werken. Ook de Rijksoverheid en de omringende gemeenten hebben hier een verantwoordelijkheid. De herindeling van Den Haag is een erkenning van de verantwoordelijkheid die het Rijk in deze heeft. De verantwoorde-lijkheid van de omliggende gemeenten zal tot uiting moeten komen in de samenwerking die via Haaglanden gestalte krijgt.

Een goed financieel beleid kan alleen ingevuld worden als er sprake is van een beleid dat de stedelijke economie stimuleert. Deze stimulansen kunnen onder meer liggen op het terrein van een goede verkeersinfrastructuur cum annexis en een flitsend openbaar vervoer. Een intensiever samenspraak tussen het bedrijfsleven en de gemeente is ook zo'n stimulans. Gedacht zou kunnen worden aan een permanente samenspraak of een lokale SER.

Het permanent werken aan een verbeterde financiële positie van Den Haag is ook wenselijk om de leefbaarheid van de bewoners en de stad nog meer te verbeteren. Het voortzetten van projecten als stadsvernieuwing en wijkverbetering vraagt immers veel financiële middelen.

5.1

Een sluitende begroting is en blijft geboden.

5.2

Het beleid om inzicht te krijgen in het kunnen beschikken en besteden van subsidies die bij de Europese Commissie, Rijk, Provincie en andere autoriteiten beschikbaar zijn moet worden geïntensiveerd.

5.3

De extra financiële ruimte die boven de geprognosticeerde verwachting, zoals in de begroting neergelegd, beschikbaar komt, wordt tot een bedrag van f 250,- (Euro 113,45) per inwoner toegevoegd om de reserve financiering en de algemene reserves te versterken. Per begrotingsjaar wordt een verhouding vastgesteld wat aan de reserves wordt toegevoegd, wat beschikbaar komt om de verlaging van de OZB te kunnen continueren en wat beschikbaar is voor nieuwe beleidsinitiatieven. Bij de OZB is uitgangspunt dat de hoogte hiervan op maximaal het gemiddelde van de omliggende gemeenten moet liggen.

5.4

Lokale lasten zoals rioolheffing, milieubelasting, legeskosten en tarieven voor paspoorten/vergunningen en dergelijke dienen kostendekkend te zijn.

5.5

De kosten en de prestaties van de diensten zullen periodiek worden vergeleken met andere gemeenten.

5.6

Tussen de gemeenten en gesubsidieerde particuliere instellingen worden afspraken gemaakt over te leveren prestaties en producten.

5.7

Inzake bouw/verbouw/ renovatie van instellingen, die voor een gedeelte afhankelijk zijn van de relatie met de gemeente Den Haag dient de regie van de gemeente scherper in beeld te komen. Hiertoe dient de gemeente een nieuw instrument te ontwikkelen waarbinnen PPS-constructies mogelijk zijn of financieringsvormen waarbij de gemeente gerichte financiële bedragen beschikbaar stelt.

5.8

Er moet een strengere controle plaatsvinden op subsidies en de besteding daarvan door gesubsidieerde instellingen. Het aantal accountantsverklaringen ten aanzien van de rechtmatigheid en doelmatigheid van subsidies dient afhankelijk van de hoogte van de subsidies te worden uitgebreid.

5.9

Ieder begrotingsjaar wordt 10% van de uitgaven heroverwogen, met dien verstande dat iedere portefeuillehouder bij iedere begroting voor 10% van zijn uitgaven de opportuniteit daarvan opnieuw moet aantonen.

Bijlage: Het CDA herkenbaar in de wijken

Segbroek:

1. Ten behoeve van ouderen: 'levensloopbestendig' bouwen; ouderenconsulent 1 dag per week in de wijk.
2. Zorgvuldige inpassing van Sportlaantracé en Randstadrail in de wijk in overleg met de bewoners.
3. Er moet een ruimtelijke ordeningsplan komen voor het midden- en kleinbedrijf tot behoud van kleinere winkelcentra.
4. De Heesterbuurt opnieuw proefgebied voor handhavingsbeleid hondenpoep.
5. Meer mogelijkheden voor buurtfeesten na structureel overleg met bewoners.

Escamp:

1. Meer aandacht voor bestrating en achterstallig onderhoud aan wegen en fietspaden.
2. Geen verdere aantasting van het "stille" recreatiegebied de Uithof. Parkeerproblemen van het schaats- en skicentrum buiten de wijk oplossen (via parkeergarage in Kerketuinen).
3. Gemeenten moeten zich houden aan (planologische) afspraken, met name in Wateringse Veld.
4. Kenniswijk Escamp moet een voorbeeldwijk worden voor gebruik van ICT door ouderen

5. In Rustenburg/Oostbroek via subsidie onderhouds-/leefbaarheidsklachten oplossen (Hilversumse buurt), meer speelveldjes en nieuwe locaties voor wijkactiviteiten (na wegvallen Karresschool).

Loosduinen:

1. Géén Chinese tuin in Kijkduin, wel een Vlindertuin.
2. Behoud landhuis Ockenburg door nieuwe functie. Géén aantasting recreatiegebied Madestein.
3. Betere fietspaden in en om de nieuwe woonwijken (onder andere Michel Vrijenhoeklaan)
4. Meer speelvoorzieningen voor jonge kinderen in Kraaijensteijn
5. Geen jongerenhangplaatsen (JOP) (Nieuw Waldeck), wel accommodatie en jongerenwerkers.
6. Hogere prioriteit voor Houtwijk bij politie en handhavingsteams zodat burgers zich veiliger voelen.

Scheveningen:

1. Op zaterdag autovrij maken van de Keizerstraat.
2. Meer prioriteit voor bouwen van ouderenwoningen (bijvoorbeeld in Tholensestraat).
3. Geen uitbreidingsmogelijkheden voor Norfolk Line.
4. 's Avonds na 20.00 uur: bezoekers-parkeerregeling van onbeperkte duur (nu maximaal 2 uur).
5. Schevenings Museum in Neptunusstraat laten blijven

Centrum / Laak:

1. Jongerensoos (12-14 jaar) in Laak Centraal (bijvoorbeeld in de sporthal). Hoger budget voor Jongerenraad.
2. Verbindende rol van Vadercentrum bevorderen door bekendheid voor activiteiten via media.
3. Ontwikkeling Lipa-terrein (Goeverneurlaan) tot multifunctioneel sport/spelpark in overleg met omwonenden.
4. De paleistuin bij Paleis Noordeinde moet worden opgeknapt.
5. In winkelgebied Centrum consequent optreden tegen verpaupering en verloedering via surveilleren van wijkagenten, direct optreden bij vervuiling, graffiti meteen weghalen, et cetera.

Benoordenhout, Bezuidenhout en Mariahoeve:

1. Kinderopvang via bijvoorbeeld kinderdagverblijven in bejaardenhuizen in deze wijk moet worden onderzocht.
2. Scholen in de wijk moeten ook gebruikt worden voor cursussen en buurtvergaderingen.

3. Regelmatige uitwisseling (bezoeken, contact door samenwerking aan projecten) van leerlingen uit deze wijk met andere wijken in Den Haag.
4. Zoveel mogelijk behoud van voorzieningen voor ouderen (postkantoor, bibliotheek, etcetera).

Publicaties van de gemeente, zoals Gezondheidsmonitor, moeten breed worden verspreid via internet en via toelichting door de gemeente op discussie-avonden.